

УДК 347.73

Світлана Карпенко,здобувачка наукового ступеня кандидата юридичних наук
Київського міжнародного університету

ДО ПИТАННЯ ПРО СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ФІНАНСОВИХ ПРАВОВІДНОСИН НА РИНКАХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

У статті досліджуються особливості суб'єктного складу відносин, що виникають на ринках фінансових послуг та підпадають під фінансово-правове регулювання. Аналізуються положення національного законодавства, якими визначений суб'єктний склад відносин, що виникають на ринках фінансових послуг. Робиться висновок, що саме суб'єктний склад впливає на можливість виокремлення фінансових відносин на ринках фінансових послуг серед будь-яких інших фінансових відносин. Це впливає, зокрема, із встановленого обмеження кола осіб, яким надається право на здійснення операцій із надання фінансових послуг. Аналізуються тенденції, що існують на національних ринках фінансових послуг. Пропонуються шляхи розв'язання проблем, що існують на різних ринках фінансових послуг. Характеризуються особливості правового статусу державних регуляторів ринків фінансових послуг як суб'єкта фінансових правовідносин. Робиться висновок про використання суб'єктного складу фінансового правовідношення в якості критерію розмежування фінансових послуг.

Ключові слова: фінансові послуги, ринки фінансових послуг, державний регулятор ринків фінансових послуг, фінансове правовідношення, суб'єкти фінансових правовідносин.

Періодичні фінансові кризи, що відбуваються у світі, доводять нестабільний характер фінансових ринків як невід'ємної складової національних фінансових систем. Зазначене тягне за собою розуміння провідної ролі регуляторного та правового впливу на стан розвитку й стабільності надання фінансових послуг. Останні події в Україні є яскравим підтвердженням висловленої тези. Адже не даремно минулий рік назвали роком «шокової терапії». У сфері фінансових послуг цей рік призвів до глибокого розмежування всіх секторів фінансового ринку. Криза, яка охопила усі галузі національної економіки, не обійшла стороною і ринки фінансових послуг. На банківському ринку відбулося падіння національної валюти, натомість цей ринок охарактеризувався появою окремого тіньового банкінгу. 32 банки було забрано з ринку. Відповідно, Національний банк України із квітня 2014 р. перебуває під шквальною критикою за неможливість навести порядок у банківській сфері. Натомість, небанківський ринок фінансових послуг зіткнувся з регулятор-

ним конфліктом, пов'язаним із відсутністю протягом тривалого часу керівництва відповідного державного регулятора. Внаслідок чого ринок, на якому працюють страхові організації, кредитні спілки, фінансові компанії тощо, виявився без державного управління. Наявність цих та інших проблем, викликаних політичною ситуацією та військовою агресією, ставлять перед державою велику кількість завдань, які необхідно невідкладно розв'язати на початку поточного року, аби зберегти національний суверенітет. Тим більше, що у 2015 р. Україну, як відзначають, чекає іспит з боку FATF на фінансову охайність [1]. Крім зовнішніх викликів, відзначають й внутрішні — країні необхідний адекватний військовому положенню і сильний фінансовий сектор.

Такі виклики мають розв'язуватися спільними зусиллями уряду, державних регуляторів ринків фінансових послуг, їх учасників, відпрацьованою політикою, спрямованою на відновлення стабільності таких ринків, а також якісним правовим інструментарієм. Останній має

підкріплюватися не лише відповідними правовими нормами, а й якісним науковим інструментарієм та досконалою практикою правозастосування. Істотна роль при цьому має відводитися фінансово-правовому інструментарію. Адже ринки фінансових послуг значною мірою підпадають під фінансово-правове регулювання. У свою чергу, учасники ринків фінансових послуг вступають у різноманітні відносини, у тому числі — фінансово-правові, а відтак й підпадають під правову охорону.

Проблемам публічних фінансів у спеціальній літературі присвячено багато робіт, оскільки для фінансового права властивий динамічний розвиток, пов'язаний, до того ж, із впливом інтеграційних, глобалізаційних та кризових чинників. На підтвердження вказаного досить проаналізувати роботи провідних фінансистів-юристів країни, зокрема Є. О. Алісова, Л. К. Воронової, Д. О. Гетманцева, Л. М. Касьяненко, І. Є. Криницького, М. П. Кучерявенка, Т. А. Ляковської, О. О. Лукашева, О. А. Музики-Стефанчук, А. А. Нечай, О. П. Орлюк, П. С. Пацурківського, Н. Ю. Пришви, Л. А. Савченко, В. Д. Чернадчука та багатьох інших. Водночас у більшості робіт практично не приділяється увага дослідженню поняття «фінансові послуги» в якості об'єкта фінансового правового регулювання та особливостям суб'єктного складу учасників ринків фінансових послуг. Аналіз навчальної і методичної літератури з фінансового права, так само як і дисертаційних досліджень, свідчить скоріш про поодинокий інтерес з боку юристів-фінансистів до цього специфічного об'єкта фінансово-правового регулювання та його суб'єктного складу. При цьому, як правило, дослідники зупиняються на окремих аспектах регулювання фінансових ринків або на загальних характеристиках процесів, що відбуваються на таких ринках. Прикладами можуть бути дослідження Є. О. Алісова («Проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні»), А. А. Приступко («Фінансово-правове регулювання фондового ринку України»), Є. В. Белікової («Фінансово-правове регулювання ринку цінних паперів в Україні») та ряду інших. Що стосується аналітики,

то вона найчастіше робиться не юристами, а економістами. Такий стан, на наш погляд, вимагає зміни. Оскільки підходити до розгляду фінансових послуг доцільно через призму розуміння їх в якості суспільних відносин, наділених певними рисами та властивостями, що у сукупності виступають об'єктом правового регулювання, а відтак — і правової охорони, із особливим суб'єктним складом.

Зазначене й обумовило обрання в якості предмета дослідження у даній науковій статті визначення особливостей суб'єктного складу відносин, що виникають на ринках фінансових послуг та підпадають під фінансово-правове регулювання.

Як відомо, фінансове право опікується публічною фінансовою діяльністю, під якою у фаховій літературі розуміють діяльність уповноважених органів публічної влади у сфері мобілізації, розподілу, перерозподілу та використання публічних фондів коштів [2; 3]. Зазначений підхід дозволяє визначити умови, за яких фінансові послуги підпадають під фінансово-правове регулювання, а суб'єкти, що їх надають або отримують, стають учасниками фінансово-правових відносин. Такі умови впливають із розуміння фінансової послуги у цілому.

В Україні поняття фінансових послуг і державного регулювання ринків фінансових послуг набуло законодавчого закріплення з ухваленням Закону України «Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.06.2001 р. № 2664-III (зі змінами) [4]. Цей Закон став базовим і спричинив зміни до спеціальних законів або прийняття нових нормативних актів, якими визначався правовий статус державних регуляторів ринків фінансових послуг. Згідно з нормами, закріпленими статтями 1 і 4 Закону, під фінансовою послугою розуміється операція з фінансовими активами, яка здійснюється в інтересах третіх осіб за власний рахунок або за рахунок цих осіб. У випадках, передбачених законодавством, фінансові послуги здійснюються за рахунок коштів, залучених від інших осіб з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів. При цьому закон відносить до фінансових послуг і

операцій з фінансовими активами: випуск платіжних документів, платіжних карток, дорожніх чеків і/або їх обслуговування, кліринг, інші форми забезпечення розрахунків; довірче управління фінансовими активами; діяльність по обміну валют; залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо їх наступного повернення; фінансовий лізинг; надання коштів у позику (і на умовах фінансового кредиту); надання гарантій і поручителств; переказ грошей; послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного страхування; торгівля цінними паперами; факторинг. До фінансових послуг можуть відноситися також інші операції, що відповідають вказаним вище критеріям.

Законодавством визначений суб'єктний склад відносин, що виникають на ринках фінансових послуг, і який дозволяє виокремлювати їх серед будь-яких інших фінансових відносин. Такий висновок можна зробити, виходячи із встановленого обмеження щодо кола осіб, яким надається право на здійснення операцій із надання фінансових послуг. Таке право належить, у першу чергу, фінансовим установам, тобто певним суб'єктам господарської діяльності, наділим спеціальним правовим статусом та спеціальною компетенцією у сфері фінансової діяльності. Крім того, у випадках, коли це прямо передбачено законом, право на надання фінансових послуг може належати фізичним особам — суб'єктам підприємницької діяльності. Серед характеристик, якими наділяються зазначені суб'єкти, є переважно виключний характер діяльності фінансової установи. Зазначений підхід спостерігається на прикладі банківських установ, страхових організацій, кредитних спілок тощо. Таке обмеження, як і інші обмеження, щодо надання окремих фінансових послуг закріплюється у спеціальних статусних законах про діяльність відповідних фінансових установ, а також у нормативно-правових актах державних органів, що здійснюють регулювання ринків фінансових послуг.

До останнього часу становлення національного ринку фінансових послуг характеризувалося наявною тенденцією до стирання меж між його окремими

секторами, поступового розширення діяльності фінансових установ одночасно на декілька ринкових сегментів. Зазначена тенденція свідчила на користь активізації процесу універсалізації фінансової послуги, притаманної цьому виду фінансової діяльності у цілому у світі. Також до тенденцій, притаманних вітчизняній системі фінансових послуг, слід віднести створення фінансових груп. До їх складу входять різні фінансові посередники: банківські установи, страхові компанії, кредитні спілки та інші фінансові інституції, які перебувають під наглядом різних державних регуляторів. Водночас наявна нині економічна та фінансова криза істотною мірою змінила такі тенденції.

Як відомо, державне регулювання діяльності з надання фінансових послуг здійснюється шляхом: ведення державних реєстрів фінансових установ; ліцензування діяльності з надання фінансових послуг; нормативно-правового регулювання діяльності фінансових установ; нагляду за діяльністю фінансових установ; застосування уповноваженими державними органами заходів впливу; проведення інших заходів з державного регулювання ринків фінансових послуг. Відповідно, у випадку якщо суб'єктами фінансових відносин виступатимуть державні регулятори певних ринків фінансових послуг, вони мають реалізовувати відповідні завдання, функції та повноваження. Такі повноваження, якими наділяються державні регулятори, дозволяють наділяти їх суб'єктивними правами у відповідних фінансових правовідносинах. Натомість, інший учасник таких відносин (зокрема фінансова установа) наділятиметься юридичними обов'язками. У даному разі реалізується конструкція юридичної нерівності, притаманна фінансово-правовому відношенню. Певний баланс між суб'єктами відносин, що виникають на ринках фінансових послуг, може виникнути лише у тому разі, якщо йтиметься про фінансово-правові зобов'язання. Даний інститут, що є достатньо новим для фінансового права, розкрито у роботах Д. О. Гетманцева [5].

Особливості правового регулювання різних ринків фінансових послуг поро-

джують й відмінності у правовому статусі таких специфічних суб'єктів цих ринків як державні регулятори. Адже останні на різних ринках фінансових послуг не співпадають. При цьому основою для розмежування участі державних регуляторів виступає як суб'єктний, так і об'єктний склад фінансових послуг.

Так, на ринку банківських послуг, на якому працюють банківські установи, державним регулятором виступає Національний банк України (НБУ). Його правовий статус визначається Конституцією України, а також спеціальними законами, серед яких слід назвати закони «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV (зі змінами) [6], «Про банки і банківську діяльність» в редакції від 07.12.2000 р. № 2121-III [7], а також ряд підзаконних актів, в яких деталізуються повноваження центрального банку держави.

Серед інших регуляторів ринків фінансових послуг слід назвати Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі — Нацкомфінпослуг). Вона працює як державний колегіальний орган, підпорядкований Президенту України, підзвітний Верховній Раді України. Нацкомфінпослуг створена відповідно до Указу Президента України від 23.11.2011 р. № 1070 [8] та є відповідальною за регулювання та нагляд за ринками небанківських фінансових послуг: страхових компаній; кредитних спілок та інших небанківських кредитних установ; установ накопичувального пенсійного забезпечення; фінансових компаній (лізингу, факторингу, управителів), ломбардів, довірчих товариств тощо. Законодавчою базою, на яку спирається Нацкомфінпослуг, слід назвати закони «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III; «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР; «Про кредитні спілки» від 20.12.2001 р. № 2908-III; «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 09.07.2003 р. № 1057-IV; «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» від 19.06.2003 р. № 978-IV; «Про обов'язкове страхування

цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 01.07.2004 р. № 1961-IV тощо.

Нацкомфінпослуг, відповідно до покладених на неї завдань та у межах своєї компетенції, здійснює реєстрацію фінансових установ та веде Державний реєстр фінансових установ, у встановленому порядку затверджує ліцензійні умови провадження діяльності з надання фінансових послуг, проводить ліцензування діяльності фінансових установ та затверджує порядок контролю за їх додержанням. Таким чином, саме на Нацкомфінпослуг, у межах її компетенції, покладено завдання зі здійснення нагляду за діяльністю фінансових установ, у тому числі з метою попередження та припинення здійснення такими установами діяльності, що не відповідає вимогам законодавства про фінансові послуги. Контроль та нагляд за діяльністю фінансових установ здійснюється, зокрема, шляхом проведення відповідних перевірок та здійснення аналізу фінансового стану за звітними даними, що подаються цими установами до Нацкомфінпослуг у терміни, встановлені законодавством. У разі встановлення порушень вимог законодавства про фінансові послуги, Нацкомфінпослуг, у порядку, встановленому відповідними нормативно-правовими актами, застосовує до фінансових установ відповідні заходи впливу.

У Концепції розвитку ринків небанківських фінансових послуг України на 2013—2014 рр. [9] пропонувалися шляхи вирішення проблем на окремих сегментах таких ринків, зокрема страхового ринку, ринку кредитної кооперації, ринку накопичувального пенсійного забезпечення, ринку послуг фінансових та ломбардів. Наприклад, серед напрямів вирішення проблем страхового ринку було запропоновано здійснення наступних кроків: прийняття Закону України «Про страхування» у новій редакції; визначення стратегічних орієнтирів розвитку страхового ринку; внесення змін до Податкового кодексу щодо переходу на оподаткування прибутку; установлення вимог до платоспроможності на основі оцінки ризиків та якості активів страховика; установлення вимог до системи управління, розкриття інформації стра-

ховиками та аудиторських висновків, посилення ролі та відповідальності актуаріїв тощо. На ринку кредитної кооперації, у свою чергу, пропонувалося формування механізму підтримки ліквідності кредитних спілок; запровадження системи гарантування вкладів членів кредитних спілок; створення умов для забезпечення фінансової стабільності кредитних спілок; перехід на оперативний моніторинг за діяльністю кредитних спілок; створення загальнодоступної для споживачів інформаційної бази про основні показники діяльності кредитної установи. Серед шляхів вирішення проблеми ринку послуг фінансових компаній та ломбардів називалася необхідність прийняття Закону України «Про ломбарди та ломбардну діяльність»; внесення змін до законодавства України щодо регулювання факторингу; запровадження механізму забезпечення фізичних осіб-довірителів фондів фінансування будівництва житла; створення загальнодержавної публічної інформаційної бази ринку небанківських фінансових послуг. Зауважимо, що зазначені кроки залишаються на порядку денному й нині і вимагають негайного розв'язання, незважаючи навіть на певні кроки, спрямовані на реформування податкового та фінансового законодавства, що були зроблені наприкінці минулого року.

У цілому ж зазначені вище підходи свідчать про використання суб'єктного складу фінансового правовідношення в якості критерію розмежування фінансових послуг. У свою чергу, об'єктний склад фінансових послуг застосовується в процесі залучення до державного регулювання Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку (НКЦПФР) [10], яка здійснює функції регулятора на ринку цінних паперів.

Водночас усі названі вище регулятори розглядатися в якості суб'єктів, залучених до публічної фінансової діяльності. Оскільки публічний характер фінансової діяльності поширюється не лише на бюджетні або податкові відносини, а й на грошово-кредитні відносини, на валютні і розрахункові відносини, а також на ринки фінансових послуг. При цьому публічна фінансова діяльність може здійснюватися як на національних, так

і на міжнародних ринках фінансових послуг.

Як зазначають, значною мірою це пов'язано і з проведенням публічної фінансової діяльності, внаслідок чого на цілу групу правовідносин, що виникають на ринках фінансових послуг, розповсюджують свою регулятивну, охоронну або іншу силу норми фінансового права [11]. Разом із тим, не всі відносини, що здійснюються на ринках фінансових послуг, підпадають під фінансово-правове регулювання. Значною мірою такі відносини є об'єктом цивільно-правового або господарсько-правового регулювання. Розмежування має здійснюватися за об'єктно-суб'єктивним складом таких відносин.

У свою чергу, охоронювана функція права реалізовуватиметься на ринках фінансових послуг за допомогою як фінансово-правового, так і адміністративно-правового чи кримінально-правового інструментарію. Все це підтверджує комплексний характер відносин, що виникають на ринках фінансових послуг.

Наведені вище положення свідчать про те, що на ринках фінансових послуг у значній кількості фінансових правовідносин одним із суб'єктів фінансового правовідношення виступає публічна юридична особа. Це дуже добре простежується на прикладах, коли суб'єктом фінансових правовідносин виступає певний державний регулятор ринків фінансових послуг. У своїх взаємовідносинах та у відносинах з громадянами юридичні особи виступають як єдиний суб'єкт, внутрішня структура якого не має значення для осіб, що вступають з ним у відносини.

Учасники фінансових правовідносин, що виникають на ринках фінансових послуг, наділяються такою спеціальною юридичною властивістю, як правосуб'єктність, тобто спроможністю бути носієм прав та обов'язків, здійснювати їх та відповідати за їх реалізацію, що суперечить встановленим правовим нормам. Суб'єктивне право існує в конкретних правовідносинах, в які вступає правосуб'єктна особа. Це конкретна форма, в якій визначаються права та обов'язки, що виникли внаслідок вступу правосуб'єктної особи у правовідносини. Підходи щодо розуміння правосуб'єкт-

ності та її складових визначаються теорією права і є спільними для усіх галузей права. Правосуб'єктність являє собою суспільно-юридичну рису осіб й, відповідно, має дві сторони — суспільну та юридичну. При цьому суспільна сторона правосуб'єктності залежить від об'єктивних законів суспільного розвитку та потреб суспільства. У свою чергу, юридична сторона набуває свого закріплення в обов'язковому закріпленні ознак суб'єктів права в юридичних нормах, тобто загальнообов'язкових правилах поведінки. Правоздатність являє собою обумовлену правом спроможність особи мати суб'єктивні юридичні права та обов'язки, тобто бути учасником правовідношення. Говорячи про правоздатність, мають на увазі здатність суб'єкта бути носієм прав та обов'язків. Дієздатність, у свою чергу, являє собою обумовлену правом спроможність своїми власними діями (бездіяльністю) набувати суб'єктивні юридичні права та обов'язки, здійснювати та припиняти їх. Елементом дієздатності виступає деліктоздатність, що являє собою спроможність особи нести майнову відповідальність у випадках нанесення шкоди іншим особам. Правосуб'єктність може бути загальною (можливість бути суб'єктом права взагалі), галузевою та спеціальною (в якості прикладу можна навести правосуб'єктність юридичної особи).

Іноді для суб'єкта права достатньо бути правоздатним, щоб потенційно вступити у правовідношення. Така ситуація притаманна для цивільних відносин.

Водночас у фінансових відносинах суб'єкт має бути наділений як фінансовою правоздатністю, так і фінансовою дієздатністю. Зазначений висновок є вірним і щодо фінансових відносин, що виникають на ринках фінансових послуг.

Підсумовуючи, можна зазначити, що суб'єктами фінансових правовідносин на ринках фінансових послуг виступають державні регулятори, фінансові установи, а також юридичні та фізичні особи, які можуть бути носіями суб'єктивних юридичних прав та обов'язків. З одного боку, учасниками фінансових відносин є суб'єкти, що представляють інтереси держави у сфері публічних фінансів, зокрема Національний банк України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, тощо. З іншого боку, суб'єктами виступають юридичні та фізичні особи, які, виконуючи покладені на них юридичні обов'язки, сприяють мобілізації, розподілу та використанню фінансових ресурсів, у тому числі — через публічні фонди коштів, що проходять через таких регуляторів. Наявність специфічного предмета фінансово-правового регулювання, притаманного відносинам у сфері функціонування ринків фінансових послуг, породжує значною мірою й особливості суб'єктного складу. У цілому зазначені характеристики впливають на можливість виділення ринків фінансових послуг в якості окремого фінансово-правового інституту.

ПРИМІТКИ

1. Фінансовий ринок. Перезавантаження // БізнесРевю. — 2015. — № 3—4. — С. 1—3.
2. Орлюк О. П. Фінансове право. Академічний курс / О. П. Орлюк. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — С. 68.
3. Воронова Л. К. Фінансове право : навч. посіб. / Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко, Н. Ю. Пришва. — К. : Правова єдність, 2009. — С. 37.
4. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.06.2001 р. № 2664-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2002. — № 1. — Ст. 1 (зі змінами).
5. Гетманцев Д. О. Фінансово-правове зобов'язання як окрема категорія фінансового права : монографія / Д. О. Гетманцев. — К. : Юрінком Інтер, 2011. — 366 с.
6. Конституція України від 28 червня 1996 року (із змінами, внесеними згідно із Законом № 742-VII від 21.02.2014 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-в>.
7. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1999. — № 29. — Ст. 238 (зі змінами).

8. Закон України «Про банки і банківську діяльність» в редакції від 07.12.2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2001. — № 5—6. — Ст. 30 (зі змінами).

9. Указ Президента України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг» від 23.11.2011 р. № 1070/2011 // Офіційний вісник України. — № 94. — С. 41. — Ст. 3419.

10. Концепція розвитку ринків небанківських фінансових послуг України на 2013—2014 рр. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://nfp.gov.ua/files/docs/Prezentacia_syn.pdf.

11. Воронова Л. К. Зазнач. праця. — С. 107.

Карпенко Светлана. К вопросу о субъектном составе финансовых правоотношений на рынках финансовых услуг.

В статье исследуются особенности субъектного состава отношений, которые возникают на рынках финансовых услуг и подпадают под финансово-правовое регулирование. Анализируются положения национального законодательства, которыми определен субъектный состав отношений, возникающих на рынках финансовых услуг. Делается вывод о том, что именно субъектный состав влияет на возможность выделения финансовых отношений на рынках финансовых услуг среди любых других финансовых отношений. Это следует, в частности, из установленного ограничения круга лиц, которым предоставляется право на осуществление операций по предоставлению финансовых услуг. Анализируются тенденции, существующие на национальных рынках финансовых услуг. Предлагаются пути решения проблем, существующих на разных рынках финансовых услуг. Характеризуются особенности правового статуса государственных регуляторов рынков финансовых услуг как субъектов финансовых правоотношений. Делается вывод об использовании субъектного состава финансового правоотношения в качестве критерия разграничения финансовых услуг.

Ключевые слова: финансовые услуги, рынки финансовых услуг, государственный регулятор рынков финансовых услуг, финансовое правоотношение, субъекты финансовых правоотношений.

Karpenko Svitlana. To a question on the subject composition of financial relations on financial services markets.

These articles explore the features of the subject composition relations arising in the financial markets and are subject to financial regulation. Analyzes the provisions of national law which defined of possible relations arising in the financial markets. It is concluded that it is of possible influences on the possibility of removing financial relationships in the financial markets of any other financial relationships. This implies, in particular, restricting the set of persons who are authorized to carry out operations with financial services. Analyzes the trends that exist in national financial services markets. Proposed solutions to the problems that exist in different markets of financial services. Characterized by features of the legal status of state regulators of financial services markets as the financial relationships. It is concluded that the use of the subject composition of the financial relationship as a criterion for differentiation of financial services.

Key words: financial services, financial services markets, the state regulator of financial services financial relationship, financial legal entities.